

Hierbij onze inspraak voor de gemeenteraad vanavond.

Naar aanleiding van het koersdocument *Samen Leven, Samen Verder* geven wij vanuit VluchtelingenWerk graag een aantal aandachtspunten mee.

Wij herkennen ons sterk in de menselijke grondslag van het document. De nadruk op menswaardige opvang, participatie, toegankelijke informatie en integrale ondersteuning sluit goed aan bij onze visie. Ook waarderen wij dat vluchtelingen niet uitsluitend als ontvangers van hulp worden gezien, maar als inwoners met talenten, kennis en ervaring.

Tegelijkertijd blijft het koersdocument op belangrijke onderdelen algemeen. De ambities worden nog onvoldoende vertaald naar concrete garanties over de duur, beschikbaarheid en kwaliteit van begeleiding. Wij vragen daarom bijzondere aandacht voor de volgende punten.

1. Verleng maatschappelijke begeleiding van 1,5 naar 2 jaar

Wij pleiten ervoor om de maatschappelijke begeleiding door VluchtelingenWerk uit te breiden van anderhalf naar twee jaar.

In de eerste periode na huisvesting moeten statushouders in korte tijd veel regelen: inkomen, toeslagen, zorgverzekering, huisarts, onderwijs, inburgering, werk, gezinshereniging en het opbouwen van een sociaal netwerk. Juist na het eerste jaar komen regelmatig nieuwe of complexere problemen naar voren. Denk aan schulden, psychische klachten, problemen binnen het gezin of een stagnerende inburgering.

Na anderhalf jaar zijn veel statushouders nog niet voldoende wegwijs of zelfstandig om zonder gespecialiseerde begeleiding verder te kunnen. Een overdracht naar algemene voorzieningen is dan niet altijd passend. Die voorzieningen beschikken bovendien niet vanzelfsprekend over de benodigde kennis van inburgering en de specifieke positie van vluchtelingen.

Een verlenging naar twee jaar zorgt voor:

- meer continuïteit en vertrouwen;
- betere preventie van schulden en andere escalaties;
- een zorgvuldigere overdracht naar reguliere voorzieningen;
- ruimte om niet alleen praktische zaken te regelen, maar daadwerkelijk aan zelfredzaamheid te werken;
- betere aansluiting op de inburgering, die meerdere jaren duurt.

Wij verzoeken de gemeenteraad daarom om in de verdere uitwerking van het koersdocument minimaal twee jaar maatschappelijke begeleiding als uitgangspunt op te nemen, met de mogelijkheid tot maatwerk wanneer langer ondersteuning nodig is.

Aanvullende aandachtspunten

De positie van VluchtelingenWerk

VluchtelingenWerk wordt in het koersdocument als samenwerkingspartner genoemd, maar de omschrijving van onze rol is breed en vrijblijvend. Wij adviseren om in de uitvoeringsafspraken duidelijk onderscheid te maken tussen algemene sociale ondersteuning en gespecialiseerde maatschappelijke begeleiding van vluchtelingen. Leg daarbij verantwoordelijkheden, overdrachtsmomenten, capaciteit en kwaliteitseisen vast.

Tijdelijke huisvesting en doorstroming

Wij ondersteunen de ontwikkeling van kleinschalige en duurzame woonvoorzieningen.

Tijdelijke huisvesting moet echter voldoende privacy, veiligheid en zelfregie bieden.

Daarnaast moet vanaf het begin duidelijk zijn hoe de doorstroming naar reguliere huisvesting wordt georganiseerd. Een doorstroomlocatie mag geen langdurige wachtlocatie worden.

Opvang van Oekraïense ontheemden

Wij waarderen dat Diemen de opvang van Oekraïense ontheemden niet langer als een tijdelijke crisismaatregel beschouwt, maar als een langdurige maatschappelijke opgave. De keuze voor flexwoningen draagt bij aan meer stabiliteit en kwaliteit.

Het is belangrijk dat deze opvang voldoende privacy, veiligheid en ruimte voor zelfregie biedt. Bewoners moeten zoveel mogelijk zelfstandig kunnen leven, koken en deelnemen aan de samenleving. Ook moet tijdig worden nagedacht over de gevolgen van toekomstige veranderingen in de tijdelijke bescherming. Daarbij zijn duidelijke communicatie, continuïteit

van ondersteuning en het voorkomen van plotselinge onzekerheid of verlies van huisvesting essentieel.

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen

De aandacht voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen is positief. In de uitwerking is extra aandacht nodig voor de overgang naar volwassenheid. Ondersteuning mag niet abrupt stoppen zodra een jongere achttien jaar wordt. Ook daarna kunnen maatschappelijke begeleiding, psychosociale ondersteuning en hulp bij gezinshereniging noodzakelijk zijn.

Ongedocumenteerden

Het document kiest vooral voor individuele beoordeling en doorverwijzing.

VluchtelingenWerk vindt dat noodzakelijke basisvoorzieningen en gespecialiseerde begeleiding beschikbaar moeten blijven, ook wanneer landelijke financiering of beleid tekortschiet. Dit is van belang voor de menselijke waardigheid én voor de gezondheid, veiligheid en leefbaarheid binnen de gemeente.

Participatie in beleid

Het uitgangspunt “beleid niet vóór, maar mét mensen” onderschrijven wij volledig. Wij adviseren dit structureel te organiseren, bijvoorbeeld via een diverse klankbordgroep van mensen met een vluchtachtergrond. Hun ervaringen moeten niet alleen bij de ontwikkeling, maar ook bij de uitvoering en evaluatie van beleid worden betrokken.

Monitoring

De voorgestelde monitoring is breed, maar bevat nog weinig concrete maatstaven. Naast aantallen opvangplekken en deelname aan activiteiten moet worden gekeken naar de kwaliteit en continuïteit van begeleiding, wachttijden, financiële problemen, ervaringen van vluchtelingen en de kwaliteit van overdrachten tussen organisaties.

Conclusie

Het koersdocument biedt een waardevolle sociale en menselijke basis. Om deze ambities in de praktijk waar te maken, zijn concrete uitvoeringsafspraken nodig. Voor VluchtelingenWerk is daarbij het belangrijkste verzoek om de maatschappelijke begeleiding van statushouders uit te breiden van 1,5 naar minimaal 2 jaar.

Met vriendelijke groet,

Ruby monde

Teamleider VluchtelingenWerk Diemen